

4.2 Bydlení (bytový fond, bytová výstavba)

Z výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 vyplynulo, že v Olomouckém kraji bylo k rozhodnému okamžiku sčítání, tj. k 1. 3. 2001, celkem 110 568 trvale obydlených domů.

Téměř devadesát procent trvale obydlených domů v Olomouckém kraji připadlo na rodinné domy. Největší zastoupení rodinných domů v kraji (91,8 %) měl okres Prostějov. Vyšší podíl bytových domů než byl krajský průměr měly okresy Jeseník a Olomouc (12,5 % a 12,0 %).

Tab. 4.2.1 Trvale obydlené domy, trvale obydlené a neobydlené byty (SLDB 2001)

	Trvale obydlené domy celkem	z toho (%)		Trvale obydlené byty celkem	z toho v domech (%)		Neobydlené byty	
		rodinné domy	bytové domy		rodinných	bytových	celkem	z toho v trvale obydlených domech (%)
Česká republika	1 630 705	86,3	12,0	3 827 678	42,6	56,5	538 615	34,4
Olomoucký kraj	110 568	88,3	10,1	230 561	49,7	49,4	26 896	36,3
v tom okresy:								
Jeseník	7 524	84,3	12,5	14 530	50,5	47,5	1 634	31,2
Olomouc	35 239	86,4	12,0	82 168	44,1	55,0	8 459	45,7
Prostějov	23 035	91,8	7,0	40 028	60,7	38,5	6 574	25,8
Přerov	22 800	89,4	9,3	49 534	47,9	51,5	5 198	36,9
Šumperk	21 970	87,8	10,0	44 301	51,7	46,9	5 031	35,1

Trvale obydlených bytů bylo v Olomouckém kraji 230 561. Okresy Jeseník, Prostějov a Šumperk měly větší zastoupení trvale obydlených bytů v rodinných domech než v domech bytových (okres Prostějov 60,7 %, okres Šumperk 51,7 % a okres Jeseník 50,5 %). Více trvale obydlených bytů v bytových domech než v domech rodinných měly okresy Olomouc (55,0 %) a Přerov (51,5 %). Okres Jeseník, ač je rozprostřený v horské oblasti Jeseníků, měl 47,5 % trvale obydlených bytů v bytových domech. Nejméně bytů v bytových domech měl okres Prostějov (38,5 %).

Neobydlených bytů v Olomouckém kraji bylo celkem 26 896, více než třetina z nich byla v trvale obydlených domech. V porovnání s ostatními okresy měl okres Olomouc nejvíce neobydlených bytů v trvale obydlených domech (téměř každý druhý neobydlený byt byl v trvale obydleném domě).

Tab. 4.2.2 Trvale obydlené byty podle období výstavby a vybavení (SLDB 2001)

	Trvale obydlené byty	Období výstavby nebo rekonstrukce (%)			
		do roku 1899 a nezjištěno	1900 - 1945	1946 - 1980	1981 - 2001
Byty celkem	230 561	7,0	18,5	49,8	24,7
z toho:					
byty v rodinných domech	114 537	10,1	25,5	40,1	24,2
byty v bytových domech	113 799	3,6	11,3	60,0	25,1
z toho podle velikosti:					
1 obytná místnost	24 122	9,6	26,6	41,9	21,9
2 pokoje	70 362	7,9	20,1	55,2	16,7
3 pokoje	87 930	5,5	15,0	54,1	25,4
4 pokoje	28 482	6,5	20,2	39,2	34,1
5 a více pokojů	17 969	5,0	16,4	37,3	41,3
z toho vybavené:					
vodovodem v bytě	226 800	6,5	18,2	50,3	24,9
připojením domu na kanalizační síť	157 207	5,0	16,4	53,6	25,1
plynem zavedeným do bytu	164 886	5,6	17,7	52,4	24,3
ústředním topením	168 975	3,8	11,8	55,7	28,7
etážovým topením	23 029	11,8	33,4	39,1	15,7

Necelá polovina trvale obydlených bytů v Olomouckém kraji (tab. 4.2.2) byla postavena nebo rekonstruována v letech 1946 – 1980. Většinou se jednalo o byty dvou nebo tří pokojové.

V letech 1981 – 2001 bylo postaveno nebo rekonstruováno téměř 25 % bytů z celkového počtu trvale obydlených bytů. Právě v tomto období bylo postaveno nebo rekonstruováno více než čtyřicet procent trvale obydlených bytů s 5 a více pokoji.

Tab. 4.2.3 Bytová výstavba

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %	
						2004/ 2000	průměrná roční
Zahájené byty	1 983	1 608	1 532	1 949	1 811	-8,7	-2,2
z toho v rodinných domech	676	666	683	944	907	34,2	7,6
Rozestavěné byty k 31. 12.	8 613	8 398	8 255	8 793	9 131	6,0	1,5
z toho v rodinných domech	4 031	3 975	3 950	4 259	4 522	12,2	2,9
Dokončené byty	1 812	1 753	1 675	1 411	1 462	-19,3	-5,2
z toho v rodinných domech	703	722	708	635	638	-9,2	-2,4
Dokončené byty na 100 zahájených bytů	91,4	109,0	109,3	72,4	80,7	¹⁾ -10,6	x
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2,8	2,7	2,6	2,2	2,3	¹⁾ -0,5	x
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu v m ²	64,7	66,7	64,7	67,3	71,5	10,5	x
z toho bytu v rodinných domech	89,3	89,0	88,9	92,1	92,7	3,9	x

¹⁾ rozdíl 2004 - 2000

Období 2000 – 2004 bylo z hlediska vývoje bytové výstavby v Olomouckém kraji charakteristické postupným oživovacím procesem. Pro toto období byl typický nárůst počtu rozestavěných bytů a naopak pokles počtu zahájených i dokončených bytů, přičemž počet zahájených bytů byl vyšší než počet bytů dokončených.

Počet zahájených bytů ve sledovaném období mírně klesl (průměrně ročně o 2,2 %). V roce 2000 byl počet zahájených bytů 1 983 a tento počet poklesl na 1 811 v roce 2004. Zároveň došlo ke zvyšování počtu zahájených bytů v rodinných domech (z 34 % v roce 2000 na 50 % v roce 2004 z celkového počtu zahájených bytů). Větší pokles (průměrně ročně o 5,2 %) zaznamenal počet dokončených bytů, z počtu 1 812 v roce 2000 klesl počet dokončených bytů na 1 462 bytů v roce 2004. Pokles počtu dokončených bytů v rodinných domech byl mírnější, průměrně ročně o 2,4 %.

Naopak rozestavěnost bytů jako jediná fáze výstavby, která předurčuje počty dokončených bytů v dalších letech, rostla. Vzrostla i rozestavěnost bytů v rodinných domech. Zatímco v roce 2000 byl počet rozestavěných bytů v Olomouckém kraji 8 613 (z toho v rodinných domech 4 031), v roce 2004 tento počet vzrostl na 9 131 (z toho v rodinných domech 4 522). Průměrný roční nárůst počtu rozestavěných bytů v letech 2000 – 2004 byl 1,5 % (v rodinných domech 2,9 %).

Tab. 4.2.4 Dokončené byty

	2000	2001	2002	2003	2004	Změna v %		Struktura v %	
						2004/ 2000	prů- měrná roční	2000	2004
Dokončené byty	1 812	1 753	1 675	1 411	1 462	-19,3	-5,2	100,0	100,0
v tom:									
ve stavbách pro bydlení	1 614	1 527	1 449	1 250	1 292	-20,0	-5,4	89,1	88,4
v tom:									
v rodinných domech	703	722	708	635	638	-9,2	-2,4	38,8	43,6
v bytových domech	435	362	378	335	373	-14,3	-3,8	24,0	25,5
v nástavbách, vestavbách nebo přístavbách	476	443	363	280	281	-41,0	-12,3	26,3	19,2
v domech s pečovatelskou službou	71	74	129	77	26	-63,4	-22,2	3,9	1,8
v nebytových objektech	71	99	53	60	47	-33,8	-9,8	3,9	3,2
v adaptovaných nebytových prostorách	56	53	44	24	97	73,2	14,7	3,1	6,6
Modernizace bytového fondu	1 797	1 940	2 172	1 185	2 793	55,4	11,7	x	x

Z celkového počtu dokončených bytů v Olomouckém kraji bylo téměř devadesát procent bytů ve stavbách pro bydlení. Počet dokončených bytů ve stavbách pro bydlení průměrně ročně klesl o 5,4 % (tab. 4.2.4). Ve struktuře dokončených bytů byl největší počet dokončených bytů v rodinných domech, v roce 2000 to bylo 38,8 % a v roce 2004 43,6 % z celkového počtu dokončených bytů.

Tab. 4.2.5 Intenzita bytové výstavby podle okresů

	Dokončené byty				Dokončené byty na 1 000 obyvatel			
	úhrn za období		změna (rozdíl úhrnů)		úhrn za období		změna (rozdíl úhrnů)	
	1997 - 2000	2001 - 2004	absolutně	v %	1997 - 2000	2001 - 2004	absolutně	v %
Česká republika	87 881	111 444	23 563	26,8	8,5	10,9	2,4	28,2
Olomoucký kraj	5 942	6 301	359	6,0	9,2	9,9	0,6	7,0
v tom okresy:								
Jeseník	332	358	26	7,8	7,8	8,5	0,7	9,0
Olomouc	2 044	2 760	716	35,0	9,1	12,3	3,2	35,8
Prostějov	1 185	1 340	155	13,1	10,8	12,2	1,5	13,7
Přerov	1 391	1 174	-217	-15,6	10,2	8,7	-1,5	-14,4
Šumperk	990	669	-321	-32,4	7,8	5,3	-2,5	-31,7

Během tohoto pětiletého období došlo k podstatnému nárůstu dokončených bytů v domech s pečovatelskou službou a zároveň na konci období k jeho poklesu. V roce 2002 byl zaznamenán prudký nárůst počtu dokončených bytů v domech s pečovatelskou službou, vyvolaný zvýšenou potřebou těchto zařízení pro starší občany (ve srovnání s předchozím rokem se zvýšil téměř dvojnásobně), avšak v roce 2004 počet dokončených bytů v těchto zařízeních radikálně klesl (počet dokončených bytů je menší než v roce 1999).

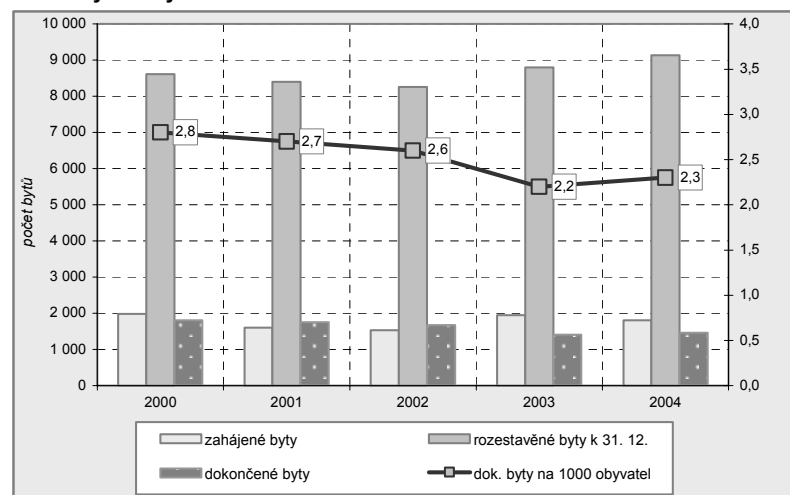
Počet modernizovaných bytů, které sice nejsou chápány jako přírůstek nových bytů, ale jako nárůst kvality, čímž se prodlužuje i životnost jednotlivých obytných objektů a zlepšuje se reprodukce bytového fondu, se každým rokem zvyšoval, což naznačuje příznivý trend (nárůst průměrně o 11,7 % ročně).

Dokončené stavby jsou nejvýznamnějším ukazatelem v bilanci bytového fondu a pro uspokojování aktuálních bytových potřeb obyvatelstva.

Rok 1997 byl v České republice druhým rokem vzestupu bytové výstavby po výrazném poklesu počtu dokončených bytů v polovině devadesátých let v etapě přechodu tržní ekonomiky a stavebnictví na tržní hospodářství.

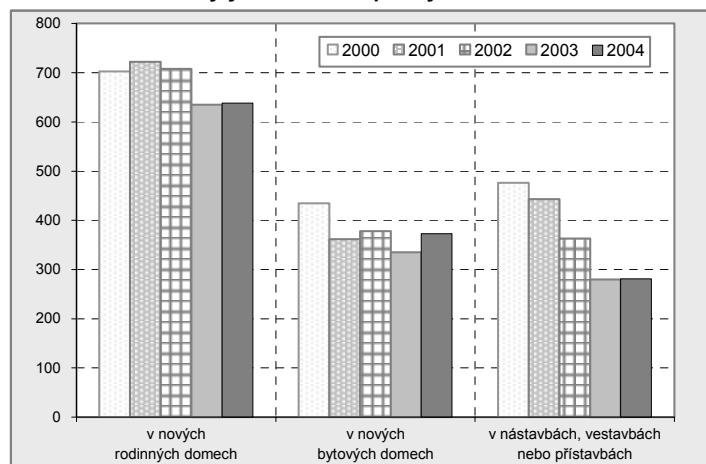
Počet dokončených bytů (tab. 4.2.5) v Olomouckém kraji v období 2001 až 2004 mírně rostl. Bylo dokončeno o 359 bytů více než v letech 1997 až 2000 (nárůst o 6 %). Ve srovnání s Českou republikou to byl opravdu jen mírný nárůst, v celé ČR došlo k nárůstu o více než pětadvacet procent.

Graf 6 Bytová výstavba

Z jednotlivých okresů kraje vzrostl hlavně počet dokončených bytů v okrese Olomouc (o 35,0 %) a jen mírně rostl v okresech Prostějov a Jeseník (13,1 % a 7,8 %). Naopak v okresech Přerov a Šumperk počet dokončených bytů klesl (o 32,4 % resp. o 15,6 %).

Graf 7 Dokončené byty ve stavbách pro bydlení

Počet dokončených bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel (tzv. intenzita bytové výstavby) lépe odráží odlišnosti v bytové výstavbě jednotlivých územních celků. Intenzita bytové výstavby v letech 1997 – 2000 v Olomouckém kraji (9,2) byla v úhrnu mírně větší než v ČR (8,5). Ve druhém sledovaném období 2001 – 2004 sice intenzita úhrnem mírně rostla na 9,9 v Olomouckém kraji, ale v ČR rostla rychleji (10,9).

Olomoucký kraj se řadil mezi kraje, ve kterých je intenzita bytové výstavby v úhrnu mírně nižší než v ČR (Zlínský kraj 10,1, Královéhradecký 10,4 a Liberecký 10,1).

Hl. m. Praha a Středočeský kraj (15,1 resp. 15,6) byly kraje s nejvyšší intenzitou bytové

výstavby, na opačném pólu se nacházely kraje s nejnižší intenzitou výstavby - Ústecký (4,8), Karlovarský (6,7) a Moravskoslezský (6,6). Hodnota v závorce je úhrn za roky 2001 až 2004.

V jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností (ORP) Olomouckého kraje se intenzita bytové výstavby v úhrnu za období 2001 – 2004 pohybovala v rozmezí 3,1 – 15,1. Nejmenší (3,1) byla v ORP Šumperk, naopak největší intenzita bytové výstavby byla v ORP Litovel (15,1), ORP Olomouc (13,0) a v ORP Prostějov (12,7).